

Egyházköri közgyűlések

A *sepsiszentgyörgyi* egyházkör augusztus 25—26-án tartotta évi rendes közgyűlését a datki egyházközségben. A közgyűlés tárgysorozatán szerepelt az esperes évi jelentése és a statisztikai összesítő-jelentések; megvitaták és elfogadták a nyolc egyházkör visszaállítását. Dr. Dakó Bálint afiát felügyelő gondnokká választották a ciklus hátralevő időszakára. Szombat este és vasárnap istentiszteletet tartottak, amelyen Kovács István sepsiszentkirályi, valamint Máthé Sándor olthévízi lelkész prédikált; az énekvezéri teendőket Kisgyörgy Mihály árkosi kántor végezte.

A *kolozs-tordai* egyházkör szeptember 1—2. napjain Kövenden tartotta évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozatán: az esperesi jelentés, a nyolc egyházkör visszaállítása, valamint anyagi kérdések szerepeltek. A közgyűlés alkalmával tartott istentiszteleten Sándor Botond nagyenyedi és Pálfi Dénes bethlenszentmiklósi lelkész végzett szolgálatot; az énekvezéri teendőket Útő Gyula torockói kántor végezte.

Lelkészi értekezletek

A III. negyedévi lelkészi értekezleteket az egyházkörökben szeptember 6 — október 10. között tartották. Az értekezleteken dr. Rezi Elek teológiai tanár tartott előadást „A házasság felbontása és hatása a családi életre, családvédelem” címen. Jelentések hangzottak még el az Unitárius Világszövetség Hamburgban tartott 27. kongresszusáról, az Unitárius Nemzetközi Ifjúsági Szövetség tatai konferenciájáról, valamint az Unitárius és Szabadelvű Vallásos Nők Nemzetközi Szövetsége Goslar-i konferenciájáról.

Az értekezletet a kolozs-tordai egyházkörben október 9—10-én, Nagyváradon tartották; az istentiszteleten a szószéki szolgálatát Szabó Dezső kolozsvári lelkész végezte. A maros-küküllői egyházkörben szeptember 6—7. napjain, Segesváron, ahol Balázs Tamás szentháromság-kisadorjáni lelkész prédikált. A székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkörben szeptember 10—11-én, Székelyudvarhelyen, az istentiszteleten a szolgálatot Katona Dénes székelydersi lelkész végezte. A sepsiszentgyörgyi egyházkörben szeptember 11—12-én, Olthévizen, az istentiszteleten szószéki szolgálatot végzett Szász Ferenc brassói lelkész. Az értekezleteken az egyházi központot dr. Erdő János és dr. Rezi Elek teológiai tanárok képviselték.

Lelkésznevelés

Kelemen Levente V. éves hallgató július 11—13. napjain szakvizsgáját eredményesen letette.

Felvételi vizsgát tartottak a Protestáns Teológiai Intézetben július 12—18. és szeptember 12—18. között, melynek eredménye alapján 9

hallgató (3 leány és 6 fiú) és egy katonai szolgálata teljesítése után vizs-
zátért, összesen 10 hallgató iratkozhatott be az 1990—1991. tanév I.
évfolyamára.

Dr. Péntek Árpád rektor nyugalmába vonulásával megüresedett
tisztségbe az Intézeti Tanács dr. Szabó Árpád professzor afiát választotta
meg; rektorhelyettes dr. Kozma Zsolt református professzor lett. A
Protestáns Teológiai Intézet nagyszombati tagozatán dr. Hermann Pitters
professzort választották újra a dékáni tisztségbe.

Egyházi Képviselő Tanács Kászoni József homoródszentmártoni lel-
készt az angol unitárius egyház Manchester-i Unitarian College és Ko-
vács István homoródújfalvi lelkészt az Oxford-i Manchester College lel-
készképző intézetbe küldte ki továbbképzés céljából, az 1990—1991.
tanévre.

Személyi változások

Kedei Mózes újszékelyi lelkész 1990. szeptember 1-től kinevezést
nyert a székelyudvarhelyi 1. számú egyházközségbe, rendes lelkésznek.

Andorkó Ferenc bözödi lelkész 1990. szeptember 1-től kinevezetett
rendes lelkésznek a vargyasi egyházközségbe.

Zilahi Ferencné Gál Zsófia, az egyházi központ gépirónője, 37 évi
szolgálat után nyugalmába vonult. Nyugdíjas éveire Isten áldását kérjük.

• *Doktorrá avatás.* Rezi Elek és Molnár János református teológiai
tanárokat július 7-én a Protestáns Teológiai Intézetben doktorrá avatták.

• *A maros-kükküllői egyházkör unitárius ifjai* július 24—30. között
ifjúsági találkozót rendeztek a nyárádszentmártoni egyházközségben.

• *Egyházi Képviselő Tanács pályázatot hirdet* a manchesteri Unitari-
an College és az oxfordi Manchester College 1990—1991. tanévre szóló
ösztöndijára. A pályázati kérések 1990. augusztus 15-ig küldendők be.

• *Budapesten a Dunamelléki Református Egyházkerület* Ráday Kol-
légiumában az egyházi néprajz szekció ülésén, augusztus 29-én, előadást
tartott: dr. Molnár István felügyelő gondnok „Tavaszhúsvéti ünnepkör
az erdélyi unitáriusoknál“, és Simén Domokos csíkszeredai lelkész „Re-
formátus—unitárius együttélés a Székelyföldön a 16—17. század for-
dulóján és ma“ címen.

• *Kórustalálkozót* tartottak Várfalván szeptember 9-én. A talál-
kozó ökumenikus istentisztelettel kezdődött: imát Nagy Ödön, helybeli
egyházi beszédet Bartalis Árpád tordai katolikus, Bíró H. Sámuel alsó-
felsőszenyeházi református és Lőrinczi Károly aranyosrákosi lelkészek
mondtak. Istentisztelet után kórusok szerepeltek, köztük az aranyosrákosi
unitárius férfikar és a várfalvi vegyeskórus.

• *Gellérd Imre alapítványt* hoztak létre Budapesten 1990. július
19-én dr. Gellérd Judit és dr. George M. Williams. Az alapítvány célja:
a szabad vallás, tudomány és művészet támogatása, az erdélyi megbé-
kélés ügyét, az ökumenikus vallásos szellemet tükröző és azt elősegítő
munkák kiadása. Az alapítványhoz bárki, aki célkitűzésével egyetért,
pártoló tagként csatlakozhat. Az alapítvány postacíme: dr. Gellérd Ju-
dit, 1012 Bryant Ave, Chico, CA 95926, USA, vagy: Ágoston Vilmos,
1158 Budapest, Neptun u. 86 IV/16.

• *Nemzetközi Unitárius Ifjúsági Konferencia (IRF) 1990.* június 21—27. napjain tartotta konferenciáját Tatán (Magyarország). Ifjúságunkat képviselő küldöttség tagjai voltak: Kovács István sepsiszentkirályi lelkész, Farkas Emőd (Kolozsvár), Hosszú Csilla (Brassó), Jakabházi Annamária (Segesvár) és ifj. Szabó Árpád (Kolozsvár). A konferencia témája: „Vallás és kultúra“ volt. Kovács István „Egyházunk múltja és jelene“ címen tartott felolvasást; ezt követően a küldöttség tagjai vetített képes előadás keretében templomainkat és népművészetünket mutatták be; Farkas Emőd a húsvéti locsolást ismertette. Végül színes kiállítás rendeztek népművészeti tárgyakból, egyházi kiadványokból. A szervezet új tisztikarát a közgyűlés megválasztotta, tagjai: elnök Alan Dawson (Anglia), alelnökök: Simone Müller (Svájc) és Uta Willer (Németország), titkárok: Farkas Emőd és Matthias Pilger-Strohl (Svájc). Az 1991. évi konferenciát Svájcban tartják.

• *Külföldi unitáriusok látogatása.* A hamburgi IARF kongresszus résztvevői közül közel 200 személyből álló csoport látogatta meg egyházunkat augusztus 7—11. között. A vendégeket dr. Kovács Lajos, dr. Erdő János, Dr. Szabó Árpád és András György kísérték el számos egyházközségünkbe, amelyekben híveink nagy szeretettel fogadták külföldi hitestvéreiket.

• *Augusztus 10—12.* között egy amerikai unitárius csoport látogatta meg a magyarszövati és az aranyosszéki egyházközségeket dr. Rezi Elek teológiai tanár vezetésével.

• *Augusztus 11—14-én* a Berkeley első unitárius egyházközség énekara dr. Richard Boeke lelkész vezetésével érkezett hazánkba. Augusztus 12-én a kolozsvári belvárosi templomban tartott istentiszteleten dr. Richard Boeke lelkész prédikált, majd az énekkar nagy sikerű hangversenyt adott. A következő napokban a homoródújfalvi és brassói egyházközségeket látogatták meg.

• *Dr. Roy Smith,* az angol unitárius egyház főtitkára és felesége augusztus 16—27. között egyházunk vendége volt. Több egyházközséget meglátogattak; körútjuk során főtitkár Dicsőszentmártonban, Enlakán és Marosvásárhelyen prédikált.

• *Dr. Donald Harrington* ny. lelkész és felesége Harringtonné Szánthó Anikó lelkész nő augusztus 16—28. között látogatta meg egyházunkat. Harringtonné Szánthó Anikó augusztus 19-én délelőtt a kolozsvári belvárosi és délután a monostori egyházközség templomában, 26-án Sepsiszentgyörgyön és Bölönben tartott istentiszteletet.

• *A holland Szabad Reformált Egyház* meghívására 1990. szeptember 15—25. között egyházunk tíz tagú küldöttsége látogatást tett Hollandiában. A küldöttség tagjai voltak: Bálin B. Ferenc désfalvi és Kiss Alpár baróti lelkész, Rüszt Tibor és Török István teológusok, dr. Szabó Árpádné, Urai Zoltánné, ifj. Szabó Árpád, Jakabházi Annamária, András Gyöngyvér és Farkas Emőd.

• *A budapesti unitárius egyházközség* Nagy Ignác utcai temploma felavatásának 100 éves jubileumi ünnepségét 1990. szeptember 22—23-án tartották meg. A 22-i ünnepély keretében, Huszti János püspök áhítata után, dr. Ferencz József ny. püspök tartott előadást „Emlékezés a templom 100 esztendő múltjára“ címen. A vasárnapi istentiszteleten a szószéki szolgálatot Kereki Gábor, volt budapesti lelkész végezte, az úrva-

csorára előkészítő beszédet dr. Kovács Lajos püspök mondott. Egyházunk részéről a főtisztelendő asszony, Andrási György és Mikó Lőrinc előadó-tanácsosok, valamint Farkas Dénes főszámvevő vettek részt az ünnepségen.

Olvasóinkkal közöljük, hogy anyagtorlódás miatt Adorjáni Rudolf (közlő): A keresztúrközi egyházközségek vagyoneleltára a XVIII. század utolsó harmadából — III. közleményét a következő számban hozzuk!

Halottunk

Márton Sámuel, ny. főgimnáziumi tanár, 1990. szeptember 8-án, életének 80. évében, Kolozsvárt elhunyt. Elhunyt afia egyházi közéletünkben tevékenyen részt vett: a kolozsvári főgimnázium tanára, a kolozsvári egyházközség gondnoka, a kolozs-tordai egyházkör felügyelő gondnoka, a Pénzügyi Bizottság elnöke volt. Temetésén a lelkeszi szolgálatot Benedek Sándor esperes végezte.

Emléke legyen áldott!

Bibliotheca dissidentium. Répertoire des non-conformistes religieux, des seizième et dix-septième siècles. Ed. par André Seguenny. Tome XII. UNGARLANDISCHE ANTITRINITARIER. Baden-Baden EDITIONS VALENTIN KOERNER 1990, 174 l.

Már e hosszú jelzés mutatja, hogy nem megszokott könyvvel van dolgunk. De a címlap még többet is elárul. Folytatólag ott van: Tamás Arany, István Basilius, István Császmái, Lukács Egri, Elias Gezmidele. Einleitung von Mihály Balázs. És mindez a címlapon. Tehát valami érdekességet kapunk a címlap után következő lapokon is. Az öt név, akikről a könyv lapjai szólnak, mind jólismert nevek azok előtt, akik az egyház történetét forgatják. Talán csak az ötödik kevésbé ismert, a négy első annál jobban. Az antitrinitarizmus első korszakának valamennyi a szószólója. Mind kortársak is és a 16. sz. hatvanas, hetvenes éveinek a szereplői. Ebben a könyvben nem életművük, tevékenységük kerül terítékre. A könyv topikája szerint életük, munkásságuk kútfői vannak felsorolva. De ebben is módszeresen és alaposan. Az illető életére vonatkozólag található adatok után összegezett áttekintés az illető irodalmi hagyatékáról: a. nyomtatásban megjelent írásai; b. kéziratok hagyatéka; c. írások, melyekben nézeteik írásos nyomai lelhetők. Ezután következők címek szerint a róluk szóló irodalom felsorolása részletesen és teljességre törekedve. Forrásos utalások 1600 utáni időkből. Végül olyan kiadványok, melyek a 16. vagy 17. században életüket, munkájukat, eszméiket értékelik vagy cáfolják. A szövegben az ők vagy a róluk szóló nyomtatott vagy kéziratban ránk maradt kitűnő fénymásolatok. Itt-ott másodrendű források és irodalom is szemünk elé kerül.

Az egészhez általános ismertetést, bevezetést írt a szegedi Balázs Mihály, ismertetve a kort, az akkori Magyarországot, a három részre szakított országot a mohácsi tragédia után; a protestantizmus terjedését, térhódítását és azt a felfordult világot, mely a nagyhatalmi pozícióját veszített középkori Magyarország megszűnése után elkövetkezett, külön hangsúllyal Erdély váratlanul nagyon jelentőssé növekedett európai szerepére.

A szövegek német nyelvűek és a források is mind németül, tehát egy közismert világnyelven olvashatók. Csupán a kiadó előszava francia nyelvű.

Megállapítható, hogy a forrás, az azt értékelő irodalom, a kortársi feljegyzések jegyzéke aprólékos, részletes, megbízható, és amennyire emberileg lehetséges, teljes és hiánytalan. Azt is hozzá lehet tenni, hogy elsőrendű.

Kitűnő összeállítása mindannak ami a 16. sz. Erdélyben a kezdődő antitrinitárius mozgalom második arcvonalában fölvonul a szemlélő előtt. Csupán a főcím tűnik nálunk kicsit különösnek. A címszó Dissidentium kitétele. Ez a nyugati, főleg angol egyháztörténetben jól ismert és ott